

Nr 280.

Godkänd av första kammaren den 6 juni 1932.

Godkänd av andra kammaren den 6 juni 1932.

Riksdagens skrivelse till Konungen, i anledning av väckta motioner angående dels utredning rörande en förädling av de statliga järnmalmstillgångarna i Norrbotten och dels underlättande av malmbrytning i vissa gruvor i Norrbotten för inhemsk förädling.

(Statsutskottets utlåtande nr 113.)

Till Konungen.

I två inom riksdagen väckta likalydande motioner, I:118 och II:204, har hemställts, att riksdagen ville i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla om en skyndsam utredning, huruvida och i vilken omfattning en förädling av de statliga järnmalmstillgångarna i Norrbotten kan vara för staten och landets näringsliv gagnande, samt i vilka former statens medverkan lämpligast må kunna ske.

Vidare har i två inom riksdagen väckta likalydande motioner, I:268 och II:377, hemställts, att riksdagen ville hos Eders Kungl. Maj:t anhålla, att för underlättande av fortsatt malmbrytning vid L. K. A. B:s gruvor i Kiruna och Malmberget Eders Kungl. Maj:t måtte med bolaget enligt bestämmelserna i 1927 års malmavtal eller på andra grunder träffa överenskommelse om brytning och uppläggande för statens räkning exempelvis i Luleå hamn av lämplig kvantitet fosforren järnmalm och slig, eventuellt även apatit, att tillhandahållas till nedsatt eller självkostnadspris åt svenska förädlare, som anmäla sig.

Utí två likalydande, vid 1930 års riksdag väckta motioner, I:28 och II:73, hade hemställts, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Eders Kungl. Maj:t anhålla om utredning angående möjligheterna att utnyttja statens gruvegendom i Västerbotten och att Eders Kungl. Maj:t måtte därefter för riksdagen framlägga förslag i ärendet.

I anledning därav anförde riksdagen i sin skrivelse nr 400, att riksdagen i likhet med motionärerna ansåge, att en förnyad utredning rörande fyndigheterna i Västerbottens län borde komma till stånd. I främsta rummet syntes denna böra avse erhållande av en möjligast uttömmande kännedom rörande malmtillgångarnas sammansättning och bryt-

ningsvärde samt angående de med en eventuell drift sammanhängande frågorna om kapitalinvestering, transportförhållanden, avsättningsmöjligheter o. s. v. Vidare syntes en plan böra utarbetas angående själva formen för fyndigheternas utnyttjande.

Under återopande av vad sålunda anförts, anhöll riksdagen om utredning angående statens gruvegendom i Västerbotten, ävensom rörande förutsättningarna och formen för utnyttjandet av denna egendom samt att Eders Kungl. Maj:t måtte därefter framlägga förslag i ärendet.

De skäl, som återopats till stöd för den sålunda begärda utredningen, synas riksdagen tala för, att densamma även kommer att omfatta andra malmtillgångar — sålunda icke blott järnmalmen — i Norrbotten, och riksdagen finner sig för sin del böra gå än längre och anser sålunda, att utredningen bör utsträckas även till andra delar av landet, där malmfyndigheter äro till finnandes. Såsom motionsvis framhållits, kräver den nuvarande stagnationen av malmexporten, gruvarbetarebefolkningens arbetslöshet och den fortgående importen av järn, att undersökning verkställas, huruvida icke en ökad inhemsk järnmalmsförädling kan komma att bliva ur skilda synpunkter fördelaktig och lönande. Riksdagen vill härvid särskilt erinra om de nya järnframställningsmetoder, som under senare tid framvuxit. Det torde också böra beaktas, att en större produktion av tackjärn och järnsvamp i Norrland skulle innebära ett ökat utnyttjande av såg- och skogsavfall, en bättre skogsvård med stadigvarande arbetstillfällen för skogsbefolkningen samt ökad användning av Norrlands stora vattenkraftstillgångar. I den mån härvidlag produktionskostnaderna kunna hållas nere på en nivå, som befrämjar ökad tillverkning och export av kvalitetsstålvaror, kan det bliva möjligt att täcka den brist i vår handelsbalans, som uppstått, bland annat, genom den numera starkt minskade malmexporten.

Vid den utredning, riksdagen sålunda finner böra äga rum, torde ock de synpunkter, som framförts till stöd för det i motionerna I:268 och II:377 gjorda yrkandet, komma att vinna beaktande.

Under återopande av det anförda får riksdagen alltså anhålla, att Eders Kungl. Maj:t måtte låta verkställa en skyndsamt utredning, huruvida och i vilken omfattning en förädling inom landet av de statliga malmtillgångarna kan vara för staten och landets näringsliv gagnande samt i vilka former statens medverkan härtill lämpligast må kunna äga rum, och därefter för riksdagen framlägga det förslag i ärendet, vartill utredningen må föranleda.

Stockholm den 6 juni 1932.

Med undersåtlig vördnad.